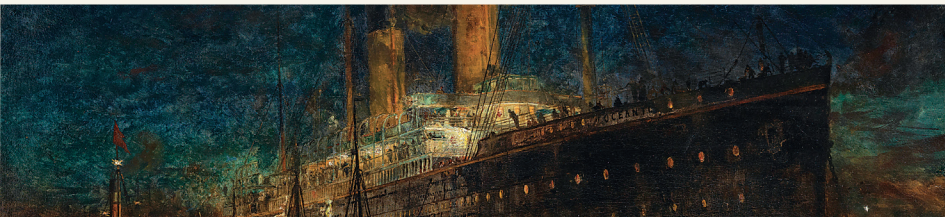

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΩΣΕ ΤΗ ΘΥΕΛΛΑ

ΙΚΑΡΟΣ

Σώσε τη θύελλα

Η στάχτη στον ουρανόσκο, Σμίλη, 2017

Ανάμεσα στους ήλιους, Ίκαρος, 2021

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης - Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

© Παναγιώτης Αγγελόπουλος & Εκδόσεις Ίκαρος 2023

ISBN 978-960-572-552-5

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΩΣΕ ΤΗ ΘΥΕΛΛΑ

ΙΚΑΡΟΣ

Στις πρώτες σελίδες της *Βλάβης*, ο Ντύρενματ σκιαγραφεί τη δυσκολία της γραφής όπως την αντιλαμβάνεται ο ίδιος: ο συγγραφέας είτε θα προσπαθήσει να ικανοποιήσει τον αναγνώστη προσφέροντάς του ψυχικό βάθος, εξομολογήσεις καθολικών αξιώσεων, ηθικές νουθεσίες και χρήσιμες ρήσεις, είτε θα αρνηθεί να συμμετάσχει σ' αυτό το παιχνίδι, διότι «ναι μεν του είναι ξεκάθαρο ότι το θεμέλιο της γραφής βρίσκεται μέσα του, στο συνειδητό και στο ασυνείδητο, στην πίστη και στις αμφιβολίες του, αλλά συγχρόνως πιστεύει ότι όλα αυτά δεν είναι προϊόν προς κατανάλωση από το αναγνωστικό κοινό, ότι το σχήμα και η μορφή που δίνει σε όσα γράφει αρκούν, ότι είναι πιο ελκυστικό να αποτυπώνει την επιφάνεια των πραγμάτων και μόνο, να τη λειάνει με επιμονή». Με τον τρόπο του, το παρόν βιβλίο αποτελεί μια τέτοια άσκηση, όπου η λείανση αντί να εξαλείφει τις αντιθέσεις τις περιφρουρεί, διαφυλάττοντας τον ανάγλυφο χαρακτήρα της πρώτης ύλης. Ίσως τότε να αναφανεί εκείνο το βάθος που κρύβεται συχνά στην επιφάνεια, εκεί όπου τα υδάτινα νήματα είναι αιχμάλωτα μιας σπαρακτικής ομορφιάς, οι κυματισμοί ακτινοβολούν αθωότητα, οι σημασίες ρέουν και η συγκίνηση ανθίζει σαν σταγόνα φωτός.

Εύπνησα λόγω της αμφιλύκης. Έξω ήταν ακόμα σκοτάδι αλλά δεν υπήρχε περίπτωση να ξανακοιμηθώ· η λέξη είχε πάνω μου την επίδραση μιας κούπας καφέ. Έμεινα ωστόσο ξαπλωμένος· όσο δεν στριφογυρνούσα κοίταζα άκαμπτος το ταβάνι. Αφού ξημέρωσε σηκώθηκα, έπλυνα το πρόσωπό μου και άρχισα να επεξεργάζομαι πυρετωδώς το απόσπασμα όπου θα ενέτασσα την αμφιλύκη εκμεταλλευόμενος τον οίστρο της στιγμής. Είχα πλέον εξοικειωθεί με την ταραχή που πήγαζε απ' την πολιορκία των λέξεων, η οποία συχνά έθετε σε κίνδυνο την αρτιότητα του κειμένου. Η συναρμογή προϋπέθετε ευαισθησία πυροτεχνουργού· μια σειρά από αδέξιες κινήσεις αρκούσε ώστε το βιβλίο να αναφλεχθεί. Το σύθαμπο, το λυκόφως είναι λέξεις εξίσου ικανές να προκαλέσουν τον ακρωτηριασμό του συγγραφέα αλλά ήμουν βέβαιος ότι τις είχα χειριστεί με σύνεση. Με την αμφιλύκη είχαν εξαντληθεί τα περιθώρια ελιγμού· η πρόσμειξη του καθαρού κρύσταλλου κακοποιούσε την πρόταση αντί να την εξυψώνει. Χρειαζόμουν μια λέξη θαμπή εξαιτίας της τριβής, οπότε αρκέστηκα στο ηλιοβασίλεμα. Τώρα η ένταση των φθόγγων διατη-

ρούνταν χαμηλή, η σημασία επέπλεε στις λέξεις. Εξοστράκισα συνειδητά την αμφιλύκη, ύστερα με απορρόφησε η σκέψη ότι η βασιλεία του ήλιου συμπίπτει με τον θάνατό του, έναν μεταιχμιακό θάνατο, γλυκό σαν τον ύπνο, τα άνθη της πασχαλιάς ή το πέταγμα του χελιδониού. Την ίδια περίοδο αποφάσισα ότι τα μάγουλα του βράχου δεν ήταν καχεκτικά αλλά οστεώδη: τελειοποίησα την περιγραφή ενός μυχού σβήνοντας τη λέξη ιδεόγραμμα, αφού μόνο έτσι γινόταν έκδηλη η παρουσία της: απογύμνωσα όσο άντεχα τη γλώσσα προκειμένου να διατηρήσω ακέραιη τη σύνθλιψη στο φως του μεσημεριού. Καθώς πλησίαζε η μέρα της αποστολής του βιβλίου στο τυπογραφείο, τα βράδια στη διάρκεια των οποίων οι λέξεις διατάρασσαν τον ύπνο μου αραίωναν: το πετρέλαιο, τα ναύλα, οι ισοτιμίες και τα επιτόκια οριοθετούσαν εφεξής την αγωνία μου (εξάλλου δεν είχε απειληθεί ποτέ η πρωτοκαθεδρία τους). Οι δρόμοι στα όνειρά μου ήταν σιγμοειδείς, με τις ήπιες ή απότομες στροφές τους να θυμίζουν τις διακυμάνσεις των αξιών των μεταλλευμάτων και των υγρών καυσίμων· οι συναισθηματικοί μου κλυδωνισμοί, παίρνοντας τη συμβολική μορφή της αργής εξύψωσης

του προσώπου μου στον ουρανό ή του απότομου γκρεμίσματος ενός αποκαμωμένου σώματος στη θάλασσα, παρέπεμπαν στην πορεία μιας εξαιρετικά ευμετάβλητης μετοχής· ένα βράδυ, η τροχιά ενός διάττοντα αστέρα μιμήθηκε την καμπύλη που διέγραφε τη δεδομένη χρονική στιγμή η τιμή του ατσαλιού. Στη διάρκεια της ημέρας η κλινική μου εικόνα παρουσίαζε σημάδια στερητικού συνδρόμου· αν μια λέξη με αποσπούσε στιγμιαία απ' την καθημερινότητα, στροβιλιζόμουν στη δίνη της. Αργότερα αντιλήφθηκα, ακολουθώντας τον Μπατάιγ, ότι η ποίηση αποτελεί τη θυσία όπου οι λέξεις είναι τα θύματα· αποσπώνται απ' τις λειτουργικές σχέσεις που εισάγουν ανάμεσα στους ανθρώπους και στα πράγματα μέσα σ' ένα παραλήρημα. Με την τέλεση του μυστηρίου τα θύματα εξαγιάζονταν κι εγώ απεμπολώντας τη νηφαλιότητα θεραπευόμουν.

Στο τελευταίο της τμήμα η διαδρομή προς το ξενοδοχείο οδηγεί σ' έναν φιδωτό δρόμο που ανηφορίζει προς τους πρόποδες του όρους Νάμσαν. Προηγείται το πέρασμα της καλωδιωτής γέφυρας που συνδέει το νησί Ιντσεόν, όπου βρίσκεται το αεροδρόμιο, με τον μητροπολιτικό κορμό της Σεούλ. Από το μέσο της γέφυρας, στην περίμετρο μιας θάλασσας διάστικτης από πλωτούς πυλώνες υψηλής τάσης, αχνοφαίνονται οι αδιάλειπτα ομαλές ράχες των βουνών, γνώριμες απ' τις υδατογραφίες της Άπω Ανατολής, με τη λεία κορυφογραμμή να συνιστά το φόντο που διαρκώς απομακρύνεται, αφήνοντας τα οστεοποιημένα κύματα και τους λίθινους καταρράκτες να καταλαμβάνουν το προσκήνιο. Η γέφυρα δίνει τη θέση της σε φαρδιές λεωφόρους, συχνά υπερυψωμένες, που καταλήγουν απροειδοποίητα σε στενούς δρόμους, απομεινάρια μιας καταρρηγμένης ρυμοτομίας. Ένας τέτοιος δρόμος, όπου μετά βίας συνυπάρχουν δύο αντίθετα ρεύματα κυκλοφορίας, ελίσσεται ανάμεσα σε καταστήματα και σπίτια στοιβαγμένα σαν σπιρτόκουτα και οδηγεί στο Grand Hyatt. Η οπτική επαφή με το ξενοδοχείο πυροδοτεί μια ακόμη αλλαγή κλίμακας, αφού ο

όγκος του δεσπόζει πάνω στον σωρό των μικρών κτισμάτων και προξενεί την ψευδαίσθηση ότι ξεπερνάει σε ύψος το Νάμσαν, το οποίο παρ' όλ' αυτά επιβάλλει την παρουσία του, όχι τόσο λόγω του πυκνού, δίχως ξέφωτα δάσους που αντιδιαστέλλεται με τον αστικό δαίδαλο, όσο εξαιτίας του πύργου τηλεόρασης στην κορυφή του. Την προηγούμενη φορά που είχα επισκεφθεί τη Σεούλ φιλοξενήθηκα σ' ένα δωμάτιο του δέκατου τέταρτου ορόφου, απ' όπου η πόλη, περιστοιχισμένη απ' τα βουνά, έμοιαζε με το κοίλο δάπεδο ενός σπηλαίου, με τα ανισοϋψή κτίρια να ξεπροβάλλουν απ' την ασφαλτο σαν σταλακτίτες. Στο βάθος, στο πλατύ διάσελο ανάμεσα σε δύο κορυφές, οι ουρανοξύστες οριοθετούσαν το οπτικό πεδίο σχηματίζοντας μια αλυσίδα· τα ανέφελα πρωινά ο ήλιος ανέτελλε μέσα απ' τα κενά της τσιμεντένιας οδοντοστοιχίας. Τώρα βρισκόμουν σ' ένα δωμάτιο με πανομοιότυπη θέα, όμως ένα ωχρό προπέτασμα έκρυβε τον ορίζοντα κι έτσι το φως, αντί να πηγάζει απ' την ηλιακή σφαίρα, εμφανιζόταν απ' την αρχή της ημέρας διασκορπισμένο· τα κρύσταλλα των σύγχρονων κτιρίων δεν αντανακλούσαν καμία λάμψη, ενώ οι

πιο απομακρυσμένες προσόψεις απαλείφονταν, αφού η ορατότητα είχε περιοριστεί απ' το νέφος. Έχοντας προλάβει το ξημέρωμα στο ξενοδοχείο, κινήθηκα προς τον σιδηροδρομικό σταθμό προκειμένου να επιβιβαστώ στο τραίνο που θα με μετέφερε στο Μόκπο, στο νοτιοδυτικό άκρο της κορεατικής χερσονήσου. Ο υπάλληλος του ναυπηγείου που με συνόδευε φορούσε χειρουργική μάσκα διότι, όπως μου εξήγησε, τα εισπνεόμενα μικροσωματίδια γαντζώνονται στα πνευμόνια και δεν φεύγουν ποτέ. Στη συνέχεια επανέλαβε ό,τι είχα ήδη ακούσει απ' τον οδηγό, ότι δηλαδή για το εξασθενημένο φως και τις επιβλαβείς του συνέπειες ευθυνόταν η αδιάκοπη καύση του κάρβουνου στην Κίνα. Το τραίνο, αμέσως μετά την αναχώρησή του, ανέπτυξε την ταχύτητα που του επέτρεψε να διασχίσει μια απόσταση τριακοσίων χιλιομέτρων σε λιγότερες από δύο ώρες. Το ρυθμικό κροτάλισμα στις ράγες προσέδιδε στο ταξίδι ονειρική υφή, εντύπωση που ενισχυόταν απ' την απουσία μιας απτής αλληλουχίας εικόνων. Τα αντικείμενα έχαναν τα περιγράμματά τους, και το μάτι, αδυνατώντας να εστιάσει σε κάποιο από αυτά ή να απορροφηθεί από οποιοδήποτε

στοιχείο του τοπίου, αντλούσε μια παράξενη απόλαυση απ' τη διασάλευση των σταθερών αναλογιών, μια διασάλευση όχι ολοκληρωτική, αφού τα πράγματα, με τα όριά τους να έχουν περιπέσει σε αχρηστία, αφομοιώνονταν από ένα μάγμα που τους προσέδιδε μια γοητεία αντίστροφη της όποιας σαφήνειας τους απέμενε όταν καταγράφονταν απ' τον αμφιβληστροειδή. Το σταχτί, κυρίαρχο στα περίχωρα της πόλης, παραχώρησε σύντομα τη θέση του σε εκτάσεις αδιαπέραστης βλάστησης και χέρσα εδάφη όπου οι σιδηροτροχιές κινούνταν παράλληλα με τις καμπύλες των ηλεκτροφόρων καλωδίων και υπερφαλάγγιζαν τα λασπώδη ποτάμια, εντούτοις στο κύριο μέρος της διαδρομής δεν διακρίνονταν παρά πλημμυρισμένες φυτείες και ορυζώνες καλλιεργημένοι σε κλιμακωτά επίπεδα, έτσι ώστε το τοπίο έμοιαζε να υφίσταται τη λεπιδωτή θραύση που παρατηρείται σε ορισμένα φυλλώδη πετρώματα. Ο ήλιος μεσουράνησε την ώρα που η αμαξοστοιχία πλησίαζε στον σταθμό του Μόκπο· προηγουμένως κρεμόταν χαμηλά πάνω απ' τη νοτισμένη γη, καταυγάζοντας τις τεχνητές λίμνες και τα ρυάκια όπου καθρεφτίζονταν μοναχικά δέντρα.